

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Germania Superior.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66596)

de peccata rite cōfiteus multis eluit lacrymis.
 In Zelandia; vbi dominantur Angli, maiore
 periculo, haud minore fructu, vnus è nostris
 versatus est. Vlissingæ, quod est prædonum
 receptaculum, baptizauit duodecim, Gonzæ
 triginta, vtrouique sparsit semina pietatis,
 quæ suo tempore fructum ferant.

PROVINCIA GERMANIA SUPERIOR.

N Prouincia Germania Superiore
 Socij fuerunt fermè trecenti.
 Ingolstadij sexaginta quinque,
 Monachij quinque & triginta.
 quinquè minus Dilingæ.

Augustæ duodeciginta. Ratisponæ sexdecim,
 totidem Lucernæ. Quatuordecim Hale, Vno
 plus Friburgi, Bruntiati vndecim; Landspergæ
 duodequadraginta. In sede Constantiensi,
 itemque Oetingensi quini. Imminuta Societas
 morte veterani vnus, aucta accessione tyro-
 num quatuor & viginti.

Collegium Ingolstadiense.

Ingolstadij complures pijs commentationibus per nostros eruditi, laudabile vitæ genus instituerunt. Horum vnus ad Franciscanam disciplinam, tres ad Societatem se applicuerunt. Atque item cœnobita veteranus, tantam inde cœlestium rerum dispexit lucem, vt nunc demum se hominem esse dictitet, nullumque agendi nobis gratias finem faciat. Vnus quoque e numero a sotorum ijsdem meditationibus ita permotus est, vt mentem vitæque rationem plane conuerteret. Nam rogatus à Sodalibus (& aderant Martinalia) vt de collecta ad conuiuium, coniualesq; ludos de more statueret, spatium ad deliberandum sumpsit; interim ipse ad ædes Saluatoris decem millia passuum ab vrbe, peregrinationem suscipit, eoque per frigida tempestate, vijsque teterrimis peruenit. Inde multa iam nocte domum reuertitur cum iam abiisset dies computationibus destinatus, ita & se à peccandi consuetudine abduxit, & sodales elusit. Concionum fructum toto anno maior solito confitētium apud nos, & communicantium numerus ostendit, qui festis diebus celebrioribus fuit amplius mille quingentorum. & horum plerisque sanitas mentis, vni etiam corporis reddita. Is nefario scelere admissō repente ingenti dentiū dolore

dolore laborare cœpit, cum sex deinceps dentibus euulsis, nihil omnino remitteret dolor; nec spes esset leuius fore; nostrum sacerdotem adit, scelus confessione expiat, mirabile dictu. vt causa morbi appareret, cum scelere dolor abstertus est. Ad hæc inter multos grauius disidentes pax composita. Matronæ honestissimæ filia (vt rem vno exemplo notemus) vsq; eo abalienauerat animum à matre, vt per triennium eius congressum defugeret; demum eò venerat dementiæ, vt optimæ parenti fustem, & ferrum filia intentaret. At breuis nostri Sacerdotis Sermo ita ferocem animum mitigauit, vt petita suppliciter venia, rediret aliquando cum matre in gratiam. Multi etiã, quos Diabolus suis artibus impedierat expediti. Quidam cum soluendo non esset, vt ignominiam fugeret, perditissimo versuræ genere, Diabolo suam fidem syngrapha obligare decreuerat: alter ærumnose vitæ tædio adductus mortem sibi consciscere meditabatur; vterque nostrorum opera à dementi consilio abductus est. Mulier per biennium à Satana nocturnis, diurnisque spectris exagitata, tandè quietis portum inuenit, carea Agni cœlestis effigie de ceruice suspensa. Impias opiniones, quas partim cum lacte nutricis imhiberant, partim ex impiorum consuetudine hauserant, euouerunt ad triginta. Ex hoc numero mulier grauiore urgente morbo hæresim cum depo-

suisset, vite expiata decessit, non sine magna spe salutis æternæ. Duo cum pro maleficijs suis ad supplicium ducerentur, ad cruciatus perferendos, nostrorum vocibus sunt cōfirmati. Alterique eorum, qui carruce illigatus capite prono, humumque verrente raptaretur, duo e nostris caput vsque ad patibulum sustentarunt, gratisimo ciuibus humanitatis exemplo. Fuit & nosocomio utilis opera nostrorū; nouique lecti ægris curati maximam, tum ægrorum, tum valentium benevolentiam nobis conciliarunt. Catechismi disciplina bellissime procedit, vtiq; postquā venales ludorum magistri, qui perniciofa emulatione rem disturbabant, per nostros sunt ad concordiam adducti.

Biburgensis autem Ludi magister, qui nostrorum hortatu rusticam iuuentutem proximo superiore anno erudire instituit, nihil habuit potius, quam ut eorum animos Catholice religionis præceptis imbueret. Itaque haud paruum ex rusticis ingenijs laboris sui fructū tulit. Nam quoties eius discipuli cum æqualibus finitimorum oppidorum pueris congressi eos in certamine de rebus ad religionem pertinentibus vincunt, toties cum discipulis magister triumphat; Oppidaniq; erubescunt cum suos liberos tam facile superari à vicinis pueris vident. Vetus est consuetudo, vt ad religiosissimam B. Virginis adem propter Biburgum

gum sitam, ex finitimis pagis, vicisque sup-
 plicantium agmina educantur, ipso B. Ma-
 riae Annuntiatae sacro die. Huc igitur cum tot
 hominum millia confluxissent, quot antea nun-
 quam, satis apparuit caelestis Reginae Religio-
 nem magnopere his locis augeri. Auxit cele-
 britatem Ferdinandus Archidux Austriae,
 qui cum asecclis ibi diem festum egit, atque in-
 spectante populo, apud Sacerdotem nostrum,
 expiauit animum, & caelestibus epulis pavit;
 Neostadij, & Abensperga Bauariae oppidis ma-
 iorem omnium opinione fructum industria ce-
 pimus. Erat his locis grauis, ac vehemens opi-
 nio, quae multitudinis animos, mentesque per-
 uaserat, nostros eruditionis fama, & familia-
 ritate principum, ac Dynastarum sublato
 despiciere plebem; tenuioresq; vix in hominum
 numero habere. At nostri perniciosae huic opi-
 nioni occurrendum rati, ex templo in compita,
 & frequentia oppidanis loca prodeunt. Ibi
 rusticanos, ac pueros affari comiter, munuscu-
 lis donare, suam operam polliceri. Haec comi-
 tas non modo insitam penitus opinionem ex il-
 lorum animis exemit; sed etiam oppidanos ad
 nostrorum beneuolentiam, consuetudinemque
 pellexit. Itaque turmatim in templum ad sa-
 cram concionem, confessionemque confluere,
 coeperunt. Et in altero horum oppidorum cu-
 rio ipse, qui falsa opinionis author exiterat,
 ceteris exemplum obseruantiae in nostros pro-
 didit.

didit.

didit. Nam maxima populi frequentia, ad nostri Sacerdotis pedes prouolutus rite confessionem fecit. Inde pro suggestu cum verba faceret ad populum, veniam ab omnibus ita petijt, vt eos etiam atq; etiam rogaret, vt quo authore errassent, eodem duce redirent in viã. Nec multitudini magis, quam magistratibus nostri operam probarunt suam. Proinde discessuris Consules, maxima honestorum hominum frequentia, amplissimis verbis gratias egerunt, sancteque confirmarunt, se nec optare, nec optaturos vnquam, quibus rectius intimos animi sensus committerent. Conuictorum domus nobilissimorum adolescentium ingenijs, ac studijs auctior solito est, & illustrior, vt nostræ disciplinæ Alumni pietatis, doctrinaeque notis facile internoscantur. Id adeo uel in solenni magistrorum creatione satis intellectum est; nam cum doctrina ceteris longè præstaret; ex eorum numero Magistri declarati sunt octo, quod collegio ad existimationem, ac famam per honorificum fuit. Qui ex varijs cœnobijs in conuictu versantur, vt vestis habitu, ita vitæ sanctimonia sunt insignes. Horum institutio in cœnobiorum institutionem redundat. ex quo numero vnus hoc anno ex medio studiorum cursu domum reuocatus alteri cœnobio est præpositus, alijque Præpositi certim ab alijs expetuntur. Porro sodales Partbenij, vt pietate erga B. Virginem, ita cæteris lau-

laudibus antecellunt. Magnus apud eos ci-
 liciorum vsus, voluntariorumque verberum,
 atque aliarum afflictationum corporis. In sup-
 plicatione hebdomadæ sanctæ alij nudis pedi-
 bus, alij spinis coronati urbem obierunt. ex
 his vnus puerum frigore algentem cum offen-
 disset in via, introductum in hypocaustum ci-
 barijs, lauatione, vestibus iuuuit. Alter diutur-
 nis precibus magnam à Deo vim ingenij impe-
 trauit. Scholæ incredibili nobilissimorum au-
 ditorum frequentia celebrantur. Per instaura-
 tionem studiorum auxit celebritatem Eleaza-
 rus in theatrum datus. Bauari Ducis filij (quo-
 rum alij auditores nostri sunt, alij fuerunt) va-
 rio epigrammatum, emblematum hieroglyphi-
 corum apparatu excepti. A transfugis Socie-
 tas non exagitata magis, quam illustrata est.
 In his Helias Hanstmillier quidam miras, ac pla-
 ne incredibiles fabulas de nostris commentus,
 magnum ex his volumen confecerat, quod
 dum edere in vulgus parat, subita morte præ-
 ripitur, redditurus vtique Deo impudentium
 mendaciorum, & desertæ religionis rationem.
 Ineunte Quadragesima initiatus est in æde no-
 stra Episcopus Tergestinus ceremonia, atque
 apparatu, his quidem locis nostræ memoriæ ma-
 ximo. Cuius nobilis ad exornandum in nostro
 templo Sacellum omnium Sanctorum centum
 florenos attribuit. Sacra suppellex aliquot ca-
 pitibus, præcipuisq; ossibus, ex vndecim mil-
 libus

libus

libus virginum locupletata est, insigni Bauari Ducis in Collegium hoc suum indulgentia. Posterior pars eđiū proximo anno edificari cępta, ad fastigium est pene perducta. Cubicula continet amplius quadraginta. Iamque co demigratum est magno domesticorum, vel comodo, vel gaudio; vnus omnino ex hoc nostro ad Beatorum illud domicilium migravit, is ex adiutorum numero quādiu valuit, nauus semper, atque industrius fuit, quem deinde morbo laborantem eadē industria est secuta: per triennium quippe eoque amplius lenta morbi tabe confectus, & si vix ossibus hęreret, nunquam tamen de suis muneribus quicquam remisit. Itaque votis magno animi sensu repetitis, latus decessit, multis magnisque religiosa fortitudinis, ac patientię exemplis relictis.

Collegium Dilinganum:

Maiorem solito Gymnasij nostri celebritatem crebra Episcopi pręsentia cohonestauit. mirę is nostris & studijs, & rebus fauet. cum ciues nonnulli vetera Academia nostrę iura, ac beneficia labefactare conarētur, ea nouo ciuitatis decreto stabilienda curauit.

Eiusdem pecunia libellus de ratione orandi Deum, typis excusus, & parochis, cęnobijs, ciuibus donatus. Discipulorum nostrorum industria in solemnibus philosophicis disputa-

tioni-

tionibus extitit, Creati Baccalaurei viginti quatuor, Magistri duodecim, Theologus vnus, magna illustrium virorum frequentia. Cœnobitæ, qui conuictu nostro vtuntur plurimi, & pietatis, & doctrinæ laude præstant. Aliorum quoque excellens studium religionis enituit; Puer pane famem tolerare, quam contra Ecclesiæ precepta carne vesci maluit. Alter suo exemplo, & cohortatione parentes ad abstinendum carne ex præscripto Ecclesiæ induxit. Fuit etiam qui cognato suo persuaderet, vt ad auitam religionem rediret. Quinque ad Societatem se aggregarunt. Nec solum in auditoribus nostris, sed etiam in ciuibus & peregrinis nostrorum elaborauit industria. Ab hæresi expediti prope septuaginta. Multorum, qui ad nostram eadem mysteriorum causa comitant, hæreticorum insectatione est nobilitata constantia; Tubicen vir bonus ac pius ex oppido finitimo ad nostram eadem ventitabat, is à popularibus suis irrisus, ab Senatu in ius vocatur, quod catholicam religionem coheret, cum causam magno, fortique dixisset animo, spatium illi ad deliberandum datur. Interim quatuor nebulones ex eo genere hominum, quos ipsi prædicantes vocant, hominẽ circumstant, ingentibus promissis ad deserendam religionem impellunt. At ille repudiatis omnibus, maluit à patria, quam à vera religione discedere. Alius ex eadem regione opifex

ani-

animum apud nos expiare consuevit. Is saepe
 numero ab Hereticorum Praeside in concilium
 vocatus, cum varijs ininterrogationibus obrue-
 retur; mira quadam ratione importunam illo-
 rum sedulitatem elusit. simplicem enim se at-
 que idiotam professus, nihil aliud se scire dice-
 bat, nisi arculariam facere. Proinde eos ma-
 gnopere orabat, ut sinerent se eadem, qua ad
 eum diem vixisset, simplicitate consensescere,
 ac mori. Cum saepius interrogatus semper ea-
 dem responderet, constanti hac simplicitate,
 importunos illos interrogatores defatigauit.
 Porro vnus ex nostris auditoribus domum re-
 uersus ab Hereticorum Antistite sistere se eius
 Ministris iubetur. His de Iesuitarum docendi
 ratione percontantibus, cum id quod erat, re-
 spondisset; mirari homines imperiti coeperunt,
 quod nostri vna cum Rhetorica Theologiam
 non traderent. Deinde magnopere eum hortan-
 tur, ut sacras litteras lectitaret, breui eum
 scilicet Theologum futurum. Caeterum ille cum
 aduersus illorum conatus constantem se se pra-
 beret, exilio multatur non inuitus, quippe qui
 tutiorem vitam exul acturus esset, quam cuius.
 Puella multos iam dies grauiter aegrotans ve-
 neficij se vrgeri credebat. Haec voto a paren-
 tibus facto, simul atque deducta ad templum
 nostrum accessit, morbus ex eius corpore di-
 scesit. Itaque templi cultus a pijs hominibus
 neglectus non est. Asseruandaque Sacra Eu-
 cha.

charistia ciborium egregium florenis prope
 centum viginti comparatum. Exteris quoque
 auxilium allatum. Saga mulier à nostro Sa-
 cerdote ad capitale supplicium, ita deducta est,
 ut christiane mortem oppeteret; Eluangam
 oppidum finitimum nostri commearunt, ibiq;
 vtiliter laborarunt; Vnus sica ad cedem ini-
 mici succinctus, nostri sacerdotis hortatu, fer-
 rum, cedisque consilium abiicit. Alter qui se
 diabolo tradere statuerat, à conatu desistit.
 Mulier B. Mariae vnice dedita, nobilis matronæ
 rogatu ad hæreticorum pagum demigrarat,
 vti eius liberos educaret. Aderat iam dies B.
 Virgini ab Angelo salutate sacer, cum sibi
 per quietem audire vocem visa est, se nomina-
 tim vocantis, morentis que, vt surgeret, & cu-
 raret infantem. Qua illa voce somno excita
 surgit, ac iam vigilans fæminam in candida
 stola conspicit eximia specie, & miro splendo-
 re fulgentem, quæ eam increpitans cum dixis-
 set, quid hic agis? ex oculis subduxit se. Inte-
 rim infans, qui in cunis haud procul aberat,
 vagiens mirum in modum clamitabat; Nu-
 trix igitur celeriter è lecto desilit, & sacro ce-
 reo accenso, ad cunas accurrit. puerum à stri-
 gibus obsessum offendit; quas cum sacro cereo,
 & signo crucis abegisset, reputare secum ani-
 mo cæpit illam B. Virginis vocem, quid hic
 agis? quid nam illa sibi vellet, exquirat; Hæc
 secum cogitanti in mentem venit, quam diu
 inter

inter

160 PROVINCIA

inter impios versans sacrae confessionis, & communionis fructu careret. Itaq; impio pagorelictō, ad Catholica reuertit; Beatamque Virginem, cuius praesidium experta erat impensius colere, & sacramenta apud nos frequentare institit. Concionibus porro sublata est consuetudo, quae his locis increbuerat, non nisi generatim peccata confitendi, & vera ac germana ratio introducta. His rebus adductus Praepositus Eluacensis ad summam ducetorum florenorum, quam quot annis nobis largitur, hoc anno viginti florens adiecit.

Collegium Monachiense.

Monachij à nostris res christiana aduersus Diabolū praeclare gesta est, tū domi tū foris. suscepta enim expeditiones in finitimos pagos secundissimo euentu. Ad viginti tres hominum millia confessione rite expiata. Ab Haereticis abducti amplius quadraginta, in quibus fuit, qui pro Catholica fide patrimonium haud sane renue contemneret. Tres Hebraei ad christum traducti, baptismoque lustrati; sacerdotibus nonnullis pellices detractae, complures etiam ex satanae insidijs erepti. Puella quidam mœrenti, ac desperabunda Diabolus presto fuit blandis, subdolisque verbis operam pollicens; cum illa cognita fraude, eius auxilium repudiasset; haud ita multo post currus aureus

aureus ab eodem illo artifice fabricatus adest,
 eumq; virgo conscendere iubetur, ac pene co-
 gitur. Tum illa signo crucis manu ducto, in-
 sidiatorem cum suis insidijs, ac præstigijs repu-
 lit. Inde à sacerdote nostro edocta tranquilli-
 tatem animi est consecuta. Adolescenti e cau-
 pona domum redeunt. Demon cuiusdam fa-
 miliaris specie occurrit, hominem ad suspendiũ
 hortatur. Nec difficile fuit ebrium, oberatũ,
 flagitijs obstructum ad suspendium adigere.
 Sed cum ille religato de trabe laqueo collũ in-
 seruisset ac desilisset è scalis, repente Dei bene-
 ficio funis abrumpitur; Quo casu exciti dome-
 stici accurrunt, circumstant hominem, curant.
 Præsenti exitio Dei benignitate liberatus, ite-
 rum vrgeri à Satana cœpit, vt quoniam pri-
 mus saltus minus belle successerat, iterum in-
 sertis laqueo cervicibus saltaret ex alto. Ado-
 lescens male doctus recusare: instare ille, &
 minis plagisq; impellere; Ergo infelix adole-
 scens cum miseris modis vexaretur, deniq; sa-
 cerdoti nostro aduocato rite confitetur; id re-
 medium malo fuit. Datus à sacerdote Agnus
 Dei importunum vexatorem facile prohibuit;
 Abbas cuiusdam monasterij Monachium pro-
 fectus ibi apud nos pijs meditationibus operã
 dedit. Proindè cum animum suum ad insti-
 tuti normam direxisset, domum reuersus, alio-
 rum quoq; mores corrigere, & disciplinam
 restituere institit. Quod vt facilius fieret,

L. Priori

Priori persuasit, uti se nostris eadem ratione excolendum traderet; Sed nihil tam mirum illi accidit, quam cum missam ab se grati animi causa pecuniam obfirmato animo repudiari à nobis vidit. Quare societatis virtutem egregiam admiratus pecuniam pauperibus diuisit. vsitata præterea Christianæ benignitatis officia in egris, vincētis, reliquisq; omni ope iuuantis, magnam Societati conciliarunt beneuolentiam Ciuitatis. Indicio est, quod & qui minus antea nostris fauebant, & ipsi Magistratus, qui alieno animo erāt, liberos suos nō modo in disciplinam nobis, sed etiam in conuētum tradiderunt. Adolescentulus xx. circiter annos natus ex nostra disciplina facinus edidit memorabile; Is domum mulieris, a qua perditæ amabatur, dolo perductus, & cubiculo cum illa inclusus, cum ad flagitium inuitaretur, proponere ei cœpit numen omnia contuentis Dei, & parata flagitiosis hominibus certissima supplicia inferorum. Cum nihil verbis proficeret, strictum pugionem, quo fortè erat succinctus, pectori mulieris admouet, & exclamans, aut exitum dabis, inquit, aut hic morieris. Ita illa metu perterrita confestim fores aperuit. At adolescens ne impunita tēta audacia mulieris foret, eam pugnis, calcibusq; concisam reliquit, intactum virginalis pudicitie florem secum auferens, quem Deo statuerat consecrare. Gymnasij frequen-
tiam,

tiam, quæ tanta est ut discipulorum multitudinem exdra quamuis ample non capiant) nobilitavit drama præclarum de tribus Hebræis pueris à Babilonio Rege in fornacem coniectis, ac diuinitus liberatis. Illud autem verè dici potest Sodalitatem Partheniam florem esse Gymnasij. Sodales quoq; parui equè ac magni identidem cilicinis thoracibus, asperis Zonis, grauib; ieiunys, acerbioribus flagris corpora afficere consuerunt; per Quadragesimæ dies prælata Christi ad columnam cæsi effigie, saccis induti ad templum processerunt, seq; in via acerrimè verberarunt. Quo spectaculo commotus hereticus quidam sciscitatur, quid tandem rei id esset, respondetur id fieri à pijs Catholicis, tum ut admissas noxas sanguine luerent, tum verò ut Christi patientiam in cruciatibus imitarentur, quod ille, ut audiuit, abiecta perfidia ad Catholicos se recepit. Deinde cum ipse vtraq; de causa eundem cruciatum sua sponte subiisset, fructum pietatis suæ maximum cæpit, seq; mirabili quadam cælesti lætitia perfusum esse prædicauit. Nec minori admirationi ciuitati Sodales fuerunt, cum maximam crucem per urbem ternis minimū horis nobilissimus quisq; vectaret humeris; in quo genere cum res maximis Sodalitiorum omnium, quæ Morachy sunt, studys celebraretur, eximiam tamen laudem B. Mariæ Sodalitas tulit, cuius quidem laudis conuictores nostri

ex eadem Sodalitate non modo participes, sed etiã principes extiterunt. Templi pars reliqua, ac Turris hoc anno apertis in immensam altitudinem, iactisq; fundamentis quadrato lapide strui capta; Eoq; iam perducta est, ut à fastigio non longè absit. Opus omnino egregium, & Principe Guglielmo dignum, cuius id munus est. Philippus Episcopus Ratisponensis, & Ferdinandus eius filij pietate cum patre quodammodo certant. Hi sacras reliquias ab Vrbe Roma allatas in templo nostro ad id egregie exornato, maxima omnium ordinum frequentia pulcherrimo carminum apparatu, summa cerimonia collocarunt. Cohonestavit celebritatem Dux ipse Bauariæ, & Cremonensis Episcopus Pontificis legatus, qui de inde vna cum Principibus Bauaris, quos dixi apud nos eo die coenarunt. Acta ab Oratore pro tanti thesauri magnitudine Principibus gratiæ, & Sanctorum martyrum reliquia quam diu expositæ fuerunt, certatim magnis à populo sunt honoribus cultæ.

Collegium Augustanum.

Augustæ Sacrarum Concionum fructus vberimus fuit. Cum quadraginta horarum supplicationes ad depellendam pestilentiam ab Augustano Episcopo indictæ essent, repertus est ex numero prædicantium, quos
 vocant

vocant, qui in hunc sanctissimum morem in-
 ueberetur. cuius impudentiam noster concio-
 nator ita refutauit, vt ipsi hæretici rabulam
 illum male suæ famæ consuluisse dictitarent.
 Mos erat Augustanorum Ciuium, vt libe-
 ros suos Germanis magistris hæreticis com-
 mitterent, magno cum periculo pueritiæ ac iu-
 uentutis. Hunc morē pro concione noster gra-
 uissimis verbis improbauit, effecitq; vt tres le-
 gerentur præceptores antiquæ Fidei (cum an-
 tea vix vnus eiusmodi reperiretur) quibus Ca-
 tholici paruos filios in disciplinam traderent.
 Hi teneram ætatem non modo litterarum, sed
 etiam religionis rudimentis erudiunt, & se-
 stis diebus ad nostrum templum sacræ confes-
 sionis, concionisq; causa deducunt. Complu-
 ribus etiam hæreticis nostræ conciones saluti
 fuerunt. xxv. quorum nonnulli à pueris im-
 pias opiniones hauserant, ad Catholicorum
 coetum se aggregarunt. Multi B. Mariæ ope
 ex Diaboli fraudibus erepti, in his vnus fuit
 cui Dæmon fidem fecerat, cum iam Deo inui-
 sum, ac sempiternis inferorum supplicijs esse
 damnatum. Proinde etiam persuaserat, vt
 sibi mortem afferret, properaretq; eò, vbi per-
 petuo esset futurus. Iamq; ille infelix capi-
 tali hosti morem gerens cultrum tenebat ma-
 nu, cum sibi visus est Dei parentis voce à con-
 cepto scelere deterreri. Ita incepto desistit,
 suæq; salutis consuluit. Par exitus alterius

fuit, cui Satan ad voluntariam mortem incitato, ne qua mora interponeretur, restem, & cultrum detulerat, quò mortis illi optionem daret; at ille B. Mariæ beneficio, præsens periculum pari ratione discussit. Mulier non intacta ab hæresi, desperata à medicis valetudine, B. Virginis opem imploravit, vouens se in posterum eius causa diebus Veneris carnem omnino non gustaturam. Secundum votum, melius habere cœpit, breuiq; conualuit. Verùm cum corporis salute parta, nihil de salute animi laboraret, recidit in morbum. Itaq; cum non longè ab interitu abesset, vouit B. Virgini Angelicam salutationem, precationem Dominicam, & Symbolum Apostolorum se quotidie recitaturam: ac subito cœleste sibi auxilium adesse intellexit. Ergo cum veteri, tum recenti commota Virginis beneficio sine mora redijt ad Catholicos. Puella vero Catholica à nostris pie instituta, & domi, & foris mira documenta constantiæ dedit. Nam ab antistitibus hæreticorum sæpius captata, eorum conatus prudenter elusit, & à domesticis agitata omnes contumelias, indignitatesq; fortiter pertulit, deniq; locum, quam religionem mutare maluit. Mulier hæreticis parentibus nata, ad sacrilegam Caluini cœnam, nullis viri sui nec precibus adduci, nec minis compelli poterat. illustravit eius constantiam clementia Viri; hic ut faceret cum Catholica uxore

diuor-

divortium, seq; solutiore animo libidini dederet, nefarios homines subornarat, qui castissimæ mulieri probrum inferrent. At illa de stupro appellata impuros illos appellatores male verbis accepit; vnum autem cæteris improbiorem deturbavit de gradibus, ac nihil propius factum est, quam vt deturbatum casuq; afflictum extingueret. Nec vir ipse turbarum author tantam audaciam impune tulit, hortationem vxoris ad mentis sanitatem reuocantis obstinate cum respuisset; paucis horis interiectis (quod eius coniux in quiete futurum præviderat) præceps ex alto corruit; ac domum relatus est mortuus. At perditus Adolescens cum rite confessus esset, ex eius corpore diabolus aspectabili forma visus est exire; Sacra item cælestis agni cera terribulamenta nocturna, ac spectra à compluribus abegit. Virgines duæ nostris confiteri assuetæ Christo se se deuouerunt. Vicarius Episcopi lustrans cænobia diæcesis vnum e nostris Sacerdotibus circumduxit, qui cænobitas illos ad perfectæ vitæ studium hortationibus inflammaret, & si quando res ferret aures confitentibus daret. Id verò cænobitæ in maximi beneficij loco duxerunt; & vel ex eo suam salutem Deo cordi esse, se planè intelligere distitauerunt: Gymnasium nostrum, quod ingruente morbo, quinq; ipsos menses continebat, tandem pestilentia depulsa, denuò celebra-

ri ceptum est. & nostro gaudio & gratulatione civitatis. S. Demaseni historia, de præcisa hominum improbitate, eius dextera, & B. Mariæ beneficio restituta, præclaro dramate ante oculos civium collocata, animos omnium ad Deiparæ Virginis venerationem accendit; simul auditorum studia per solutis præmijs excitavit, Sodalitas B. Mariæ, quæ sodalibus metu pestilentie dilapsis, valde imminuta erat, restitui cepta est. Sepulchrum Domini per sanctam hebdomadã, liberalitate Civium magnifice exornatum. Ad id Sodales B. Virginis diversis inter sehoris, perpetuo supplicarunt; Cremonensis Episcopus, Idemq; Pontificis legatus cum biduum apud nos diversaretur, largia à senatu præbita collegio donavit. Octavianus Fuggerus, ut nobilitate atq; opibus præstat, ita liberalitate erga nostrum Collegiũ vincit omnes. Ineunte anno nobis largitus est florenos trecentos. His adiecit ad ornatũ sacri ciborij coronam margaritis, gemmisq; distinctam, quæ æstimatur florenis minimum septingentis; itemq; ciborij amiculum sericũ, auro, gemmisq; conspicuum. Accesserunt in cumulum scyphi argentei duo, quorum alter inauratus est, ad usum Sacro-epulo accumbentium. Vidua quædam illustris moriens cæsium coronatos nobis legavit. Fridbergæ (qui finitimus locus est cælo salubri) duæ vicinæ domus cum suis hortulis cœemptæ, quò se nostri

ex

ex vrbe, urgente morbo recipiant.

Collegium OEnipontanum.

Templum nostrum cum semper toto anno
 confitentium, & communicantium fre-
 quentia fuit insignè; tum verò solemni dedica-
 tionis die, itemq; omnium Sanctorum, ac prę-
 tique, S. Premij Episcopi; Quibus diebus
 Clemens VIII. Pont. Max. us qui ritè Sacra-
 mentis expiati ad nostram ædem supplicatum
 irent, omnium peccatorum veniam indulge-
 bat. Catechismi tradendi ratio Magistrati-
 bus ita probata est, vt eam reliquis huius dice-
 cesis locis vigere perciperent. Vincētis, &
 capitali pœna damnatis egregiè opera naua-
 ra est, eamq; ob causam nostris a Prætore pub-
 licè gratiæ actæ. Quibusdam, vt læsi ab inimi-
 cis vltro veniam peterent, persuasum. Con-
 iuges, complures inter se dissidentes ad con-
 cordiam reuocati. Nonnulli ex Diaboli ma-
 nibus erepti. Quo ex genere illud maxime
 memorabile. Quidam longinquo morbo simul
 & inopia premebatur. huic Dæmon cum se
 obtulisset, pecuniam ostentabat, omnia quę
 postulasset, ab se fore parata pollicebatur, si
 Christo deserto, ad se transfiret; At ille à no-
 stro Sacerdote admonitus, & confirmatus, Sa-
 tanę insidias crucis signo, feruenti prece, sa-
 cramentorum vsu propulit. Hæresim depo-
 suerunt

suerunt septem, totidem fenerationem abiecerunt. Magni Ducis Hetrurię legatus ad Cæsarem cum Oenipontum diuertisset, ad nostram eadem accessit; ibiq; cum plerisq; e suo comitatu sacramenta vite percepit, simul pauperes discipulos pecunia iuuit. Gulielmus Dux Bauarię viro nobili, quem ad nostrum Archiducem allegabat, in mandatis dedit, vt ad ades nostras diuerteret, nostros omnes suis verbis salutaret; suumq; illis studium egregiamq; voluntatem deferret. Quod ille diligentissimè est executus. Optimi autem parentis optimus Filius Maximilianus Romã proficiscens nos ex itinere salutauit, paremque erga nos voluntatem præsetulit. Nec Archiducis nostri nobis studium defuit. Eius liberalitate supellex domestica cerea, & vestiaria multo auctior facta; centum item florenis Collegij inopiæ subuentum. Templum tabula egregiè picta, & candelabris duobus inauratis affabrefactis à ciuibus donatum. Fuit etiam qui pauperibus discipulis consultum cū vellet, mille florenis annuū vectigal quingentorum florenorum emeret, ad eos sustentandos, pecuniæ administratione nostris relicta.

In Halensi quoq; Collegio satis profectum est vel ad vtilitatem incolarum, vel ad existimationem Societatis. Hæreticus lōgisimo itinere ad nos profectus deposito errore, veram religionem amplexus est. Herniosus cum B.

Maria

Maria innocata vouisset, se statis temporibus sacramenta rite sumpturum, si pristina valetudine vti liceret; voti compos est factus. Vir nobilis cum graui mœrore perpetuo ageretur omnibus rebus frustra tentatis, ad extremum in sacra confessione mali auxilium inuenit.

Nobilis matrona mille florenos Societati dono misit: quos tamen iustis de causis remittendos putauimus. At illa in proposito constans eam nobis summam testamento legauit. Discipulorum nostrorum industria cum semper, tum vero in solemni Eucharistiæ supplicatione enituit, quo tempore parietibus magna carminum varietate completis, magnum ingenij, & eruditionis specimen dederunt.

Collegium Lucernense.

Lucernenses à nobis Concionibus, Catechismo, reliquisq; Societatis officijs, non mediocriter adiuti. Plures ad nos in dies sacramentorum causa ventitarunt, pia consuetudine octauo quoq; die sacra mysteria obeuntes. Complures ab animorum interitu, aut periculo emerferunt. Duodeuiginti ab Hæreticis ad Catholicos redierunt. Blasphemus à quodam Diabolus sacra cœlestis Agni cera, depulsus est. Persuasum non nemini, vt vitam corrigere mallet, quam voluntaria morte

te finire. Itum crebro ad egrotos, & moribundos, magno eorum emolumento, ac solatio. In quo genere quiddam accidit memorit dignum, Aeger morbo oppressus non longe aberat à morte. Is in extrema spe salutis, ab sacris mysterijs auxilium petijt, mirum dictu. Sacramentis ritè perceptis, repente summa omnium admiratione, & gratulationè valetudinem recepit. Dissidentium similitates, quarum exitialis exitus timebatur, nostrorum opera sunt sublata. Coniugum discordia, que ad diuortium spectabat, plane sedata. Morientium animi in extremo illo discrimine confirmati. Scholæ vero discipulis florent, discipulorumq; studia repetentium animos dialogus festinus accendit. Academici Parthenij, & virtutis, & eruditionis laude ceteros antecedunt. Horum nonnulli catechismum rudibus tradiderunt. Duo ad Franciscanam familiam se aggregarunt, ciuium sodalitas B. Mariæ sacra, pietatis officijs Partheniæ minime cedit. Mira est erga Societatem beneuolentia Ciuitatis. In collegio autem necessarijs rebus iuuando populus cum senatu liberalitate certauit. Sacrum præterea instrumentum triplici ornatu Sacerdotali est auctum, accessit ara amictulum miro artificio elaboratum. Itemq; ad Sacrosanctæ Eucharistiæ ciborium decorandum coronæ duæ pulcherrimæ, quarum altera est margaritis, gemmisq; distincta

finēta, pie cuiusdam Virginis opus pariter
ac donum. Prætor Urbis multa, ac magna
sua in nos beneficia arę maximæ ornatu cumu-
lavit, quam binis Angelorum simulacris, ac
tabulis egregiè pictis honestavit.

Collegium Friburgense.

Friburgi salutem nostri multis attulerunt.
Mulier nocturnis per agitata spectris fu-
rebat, hæc nostri Sacerdotis hortatu cum ani-
mum confessione expiasset, penitus conquie-
uit. Altera quæ veneficijs incitata, haud
procul à desperatione aberat, ad spem salutis
erecta est. Duo ab afferendæ sibi necis cogita-
tione ad piam viuendi rationem adducti. Pa-
ter familias oppressus ære alieno, uxore ac li-
beris relictis, alio profugere cogitabat; hunc
nostri impetrata à creditoribus longiore die, ad
sanitatem mentis reduxerunt. Heretici xxij.
ad Catholicam religionem nostris authoribus
Deo bene iuuante reuerterunt, in quibus Ita-
lus fuit, qui per dolum introductus Geneuam,
et in hæresim inductus aliquandiu hæserat. Ad
extremum fuga salutem petens Friburgum ve-
nit, errorem abiicit, ad pios reuertit. Dam-
natis item extremo supplicio auxilium allatū;
ex quo numero vnus cum fidenti animo grade-
retur ad mortem, ex circumfusa multitudine
euocauit eos, quorum vitæ erat insidiatus, atq;
ab

abys publicè veniam petijt ; inde maximas Deo gratias egit, quod Friburgi non Bernæ penas lueret ; hic enim corpus dumtaxat , illic etiam animum morte mulctari . Bernensis Minister Friburgum negotij sui causa cum venisset, depræhensus à ciue, in nostrum Gymnasiū est introductus, is omnibus rebus exploratis etiam audire, & alloqui nostros voluit. Quorum humanitate simul et comitate captus (eod etiam magis quod inhumanos, ac feros nos esse audierat) ita discessit, ut de studijs, & scilicet de humanitate Iesuitarum, mira quædam prædicaret. Gymnasiij vero celebritatem auxit data Alexius cum plausu. Simul Lausanensis Episcopus oratione, & carminibus exceptus. Vtriusq; Sodalitatis B. Mariæ pietas multis magnisq; indicijs declarata est; Die canæ Dominicæ sacro epulum pauperibus sodales dederunt. Multi eorum Romam, aliaq; in loca sanctitatis vestigijs nobilitata per vias asperas, ac niue obsitas, peregrinationes obierunt. Nonnulli digladiantium rixas, alij coniugum dissidia sedarunt. pleriq; ægros atq; inopes pecunia atq; opera iuuerunt. Senatus nobis corpus librorum Sancti Augustini coëmit, & iam quamvis exhausto ærario vrget intermissam Collegij ædificationem. Itaq; in spem venimus totum ædificium hoc ipso anno absolutum iri : nihil enim iam restat præter contrignationes, & tabulata.

Collec.

GER. SUPERIOR. 175
Collegium Bruntrutanium.

EPiscopus bina quotannis florenorum mil-
lia Collegio assignavit. Huius vectigalis
partem alteram efficit Prioratus Miesrachē-
sis, quem à Pontif. Maximo impetratum nobis
attribuit. Hic fundus situs est pene in subur-
bano, ab vrbe millia passuum quatuor. aditur
via plana, & peramāna. præter eximiam salu-
britatem cœli, plurimas affert commoditates
namq; agros, campos, riuum, molam circum-
iectasq; sylvas habet, ex eo capiuntur quotan-
nis floreni circiter quadringenti. Hæc Epi-
scopi liberalitas nostrorum animos iam accen-
sos ad nauandam ciuibus ac peregrinis operã
inflammavit. Ergo commissam suę fidei iuuen-
tutem salutaribus præceptis imbuerunt; oppi-
danos plerosq; ad crebrum Sacramentorum
vsum pellexerunt. Hereticos quatuor ad cœ-
tum Catholicorum aggregarunt, In his vnus
fuit è Bernensi ditione, qui cum nostros verba
ad populum facientes multum audisset, Dei be-
nignitate, dispicere lucem cœpit, sed cum ad
auitam religionem redire cunctaretur, in gra-
uem incidit morbum: tum vero maiore qua-
dam luce veritatis oblata, proclamare se in
Catholica religione mori velle; iubere accersiri
Sacerdotem, instare his qui aderant, vt prope-
rarent. celeriter adfuit vnus è nostris, qui ho-
minem rite absolutum Ecclesię reddidit, &
Deus

Deus quo cumulatus esset beneficium suum, mentis sanitatem corporis valetudine cumulavit. Complures qui vlciscendæ iniuriæ studio ferebatur, à consilio cædis abduci sunt. Matrum familias multarum pudori consultum, effectum ut ædes sacra Parochi Sedes iam vetustate pene collapsa, corrogatis nummis, elegantius restitueretur. Cum Sacerdos noster de Rosarij B. Mariæ utilitatibus, deq; rectè confitendi ratione, pro concione dixisset, magna vis rosariorum, ac libellorum de recta confitendi ratione est Populo distributa. ita factum, ut pleriq; & B. Virginis coronam præcationibus percurrant, & cum est usus, rite confiteri sciant. Commearunt nostri ad finitimos pagos, & oppida, incolasq; sacris concionibus maximè adiuverunt. Grata res fuit, ac iucunda summis æque, & infimis, argumento est, quod in oppido quodam senatus sacerdotem à concione, lauto conuiuio excepit in curia, eiq; maximas gratias egit, rogans, ut quod tam utiliter fecisset, id in posterum sæpius faceret. Isdem locis confitentium (qui concionum præcipuus fructus est) maximus numerus auditus. Multorum quoq; dissidia composita. Ad Gymnasium item magna facta est hoc anno discipulorum accessio. Nec nobiles desiderantur, ex varijs religiosorum hominum familijs auditores. Nobilium ex numero vnus in Societatem adscriptus est. Senatus

us Bruntrutanus certum nobis locum in publica parecia ad nostra munera obeūda cōcesit. is locus non modo per commodus est; sed etiā piē amplēq; exornatus; ædes ad conuictorum habitationem attribuit, atq; accommodauit, quoad nouæ quas molitur sint excitatæ. discipulis diligentioribus non vulgaria dona persoluit. Quoties cum nostris congregatur, toties de processibus discipulorum in litteris, bonisq; moribus percontatur. *Dramma S. Eustachij Romani Ducis*, qui amissos liberos, coniugemq; diuinitus longo interuallo reperit, magnum *Gymnasio* nomen conciliauit, & gratiam. In spectatoribus fuit ipse Princeps cum clero, Senatuq; Bruntruano. Subinde legatus Cæsareus nostras scholas sua præsentia cohonestauit, nostrasq; Musas egregijs libris musicis donauit, Sacrorum Antistes Sacerdotis sacrificantis amiculum sericum nostro sacello dono dedit, cui alterum accessit ex veste *Damascena*. Idem *Episcopus Bibliothecam* nostram libris bene multis locupletauit. Simul eius soror suppellectilem domesticam lectis, & linteis instruxit; vt in nobis iuuantibus cum fratre soror certare videatur.

Collegium Ratisponense.

ET Ratisponæ in Vrbe hæreticis abundante, laboris nostri fructus extitit. Catho-

M lici

lici facti duo de quadraginta. in his duo, Lu-
 theranus alter, authoritate, alter Caluinia-
 nus eruditione, insignes. Plurimi confes-
 sione lustrati, sacro epulo excepti ad duo millia
 trecentos. Cum duo e nostris solemnia vota
 facturi stipem per Urbem de more corrogarent
 alijs stupentibus ad rei nouitatem, alijs riden-
 tibus, fortè domum quandam ingressi sacer-
 dotem offendunt moribundum, nec minus cum
 domesticorum impietate, quam cum morte lu-
 tantem. Peropportune igitur Sacerdos no-
 ster, remotis arbitris, confessionem morientis
 excipit, eumq; ad mortem forti animo sube-
 undam confirmat, sub confessionem ille loquen-
 di facultatem amisit, vt appareret non sine
 Dei consilio, nostrum illi sacerdotem adfuisse.
 Ecce autem dum noster Catholico instituto lu-
 tantem animam certis precationibus iuuat,
 repente ille præeunte Sacerdote, easdè præca-
 tiones recitare instituit, & salutationem An-
 gelicam adijcere cum appendicula, qua Dei pa-
 rentem vt pro nobis oret, orare consueuimus.
 Aderat Frater eius germanus, qui & si hæ-
 rest contactus, tamen Catholicorum caritatem
 miratus est. Exinde nouum cum hæreticus
 certamen. Pseudoparochus pro concione in
 ieiunium Catholicorum inuehi non dubitarat.
 Igitur nostri thesibus propositis ad publicas
 de ieiunio disputationes a totum illum cum sui
 similibus prouocarunt. Conturbauit ea res
 hære-

hereticam nati nem adeo, vt constituta certamini die, illorum compareret nemo. Norimbergensis quidam Lutheranus satis eruditus, plerisque hereticorum *Academijs Studiorum* causa lustratis, nostram adiit: audit magistros, discipulos contemplatur, templum inspicit, probat omnia. Ad extremum cum nobiscum de religione conferens conuictus, cum duos Lutheri errores execratus esset, exclamauit. ita me Deus amet, vt apud omnes nostratum *Academiarum* doctores, nihil omnino constans in doctrina comperi præter maledicta in Catholicos. Contra alius cum nostro sacerdote congressus, cum Lutherum inconstantia, & vanitatis coargui videret, nihilominus contra veritatem animum obfirmavit; cumque acrius vrgeretur (vt erat Lutheri addictus in primis) Ego vero, inquit, numquam à Magistri mei doctrina discedam, etiam si illum in medijs flammis apud inferos cremari conspiciam, dignus tali magistro, parique conditione discipulus. Episcopus Ratisponensis vna cum Ferdinando fratre ad nos cum diuertissent, pro illorum meritis, sunt varijs à nobis carminibus excepti; Hi quatuor ossa, & capita sex Sociarum Virginum S. Ursulae dicauere templo; has deinde reliquias eorum parens lectissima femina Dux Bauariæ magnifice exornauit, in cumulum accessit mulcta quingentorum florenorum nobis à Gulielmo Duce attributa.

Inde aduersus veneficia nobis pugnandum fuit. Pistor quidam ad nos confugit rogatum auxilium. Demonstrat se, & uxorem inusitato morbi genere premi; pecora, segetes, conditas fruges occultis pestibus interire: recentes panes modò arefcere, modò coire in rudem massam, modò ruptis sua sponte crustis, dissilire. Satis constabat veneficijs ea fieri. Nuper enim alij ciues duo isdem planè malis in discrimen adducti solum mutauerant, vt veneficia vitarent; Itaq; Sacerdos noster hominem monet, vt se familiamq; omnem sacramentis expiet, ita primo leuatum est malum, deinde expiata exorcismis domo planè sublatum. Christi sepulchrum apparatu ad speciem preclaro, ad sensum acerbo in æde nostra extructum est. Ad quod pueri aliquot Angelorum ornatu, appositoq; ad Christi mortem deplorandam carmine suauissimè canentes Catholicis miros pietatis sensus, hæreticis admirationem incredibilem attulerunt. Res tanto hominum concursu, celebrata est, quantum nemo in vlllo huius vrbis templo meminerat. Discipuli autem, quorum magnus est numerus, magnos vel in litteris vel in pietate processus habent, maximè vero qui sunt e Sodalitate B. Virginis. Magna etiam apud Hereticos magistrorum nostrorum doctrinæ opinio, testimonio est, quod Zuingliani septem suos huc liberos miserunt, eosq; non nisi Iesuitis operam dare

dare iusserunt. Vetus; & impia his locis erat consuetudo vt vinitores certo die, D. Urbani Simulacrum tota Vrbe circumferrent; idque si fortè cælum pluuium esset, irati in lacunam aliquam prouicerent; sin autem sudum ac serenum letabundi inferrent in cauponam, ibiq; compotâtes sacram effigiem mensæ adhibitam, vino subinde respergerent; atq; hoc copiosæ vindemiæ omen existimarent. Perfecerunt igitur nostri, vt hic tam nefarius mos aliquâdo tolleretur. Hæretica mulier cū duceretur ad supplicium, ita obfirmato erat animo, vt salubres omnium voces respueret. Petebant nostri à Iudicibus supplicio moram; illa contra urgere, vt sine mora ad pœnam raperetur, sibi fixum esse mori Lutheranam ditans. Rogare eam noster, vt à Deo lucem veritatis paulisper oraret, illa obstinatè negare, se quicquam omnino tale facturam.

Desperata iam eius salus erat, cum repente singulari Dei benignitate lux ei veritatis oboritur, è vestigio mutata voluntate proclamat mori se velle Catholicam. ita Ecclesiæ reconciliata, et peccatis absoluta mortē occubuit, Deiq; beneficio impiæ Vitæ subito pium exitū inuenit. In finibus Bauariæ oppida sunt complura prætenta Bœmiæ, Syluam appellant; Huc missi Sacerdotes è nostris duo, qui è Siluestri illa gente satis vberes fructus retulerūt Catholicis adiuncti septem. ad mille quadrin-

gentos peccatis expiati, magnam parte m.
 confessione à pueris repetita. concionibus po-
 pulus, pueri atq; Idiota catechismo eruditi,
 & ad conciones tanti concursus facti, vt ad op-
 pidum in edito monte situm maximis imbri-
 bus, ingens multitudo ex circumiectis valli-
 bus conuolarent. In oppido quodã accidit quid-
 dam mirabile, Noster cum mulierem ex partu
 periclitari, mirisq; modis cruciari cognouis-
 set; ceream Agni cœlestis effigiem illi mittit,
 sacrumq; pro ea facit: subito illa mortuum
 fœtum effundit incolumis. Venefica itẽ mulier
 Diabolo deuota ad Christum reuocata est, quæ
 absterfis vitæ maculis, plena bonæ spei, ac
 fiduciæ decessit e vita. His alijsq; Societatis
 officijs oppidorum principes domicilia nobis,
 qualia postulassemus, detulerunt, si apud eos
 manere vellemus.

Domus Probationis Land- spergensis.

A Dsciti in Societatẽ hoc anno xxiiij. in his
 Sacerdotes Theologi tres, Magistri ar-
 tium quatuor, vnus præter ceteros insigni
 quodam modo vocatus. Hic cum sentiret, se à
 Deo ad Societatem vocari, dissimulabat tamẽ
 diuinam vocem audire; neq; rem cum vlllo cõ-
 municabat, animumq; ab ea cogitatione auer-
 tere

zere summopere conabatur, sed frustra aduersus stimulum calces. Diuinis stimulis concitatus, cum nunquam consistere animo, nullam quietis partem capere posset; ad extremum manus dedit. Itaque insalutato atque inscio patre, Landspergam ad nos contendit. Ceterum Preposito Prouinciali placuit, eum domum redire, & consilium suum aperire patri, cum ut adolescentis constantia extaret, tum verout eius parenti viro optimo, & societatis amicissimo satisfaceret. Ille igitur cum suum consilium Patri probasset, animumque aliquando expugnasset matris, facta ab utroque abeundi potestate, cum paternis literis commendatitijs ad nos reuertit. Nouitque preclara in solidis virtutibus comparandis, sui tyrocinij rudimenta posuere. Peregrinationibus ex instituto Societatis eorum paupertas exercita est non sine virtutis illorum, & diuinae providentiae argumentis. Alijs euenit, ut quinque dierum spatium vix tantum stipis cogerent, ut ad panem emendum satis esset, quo famem sedarent, quae quidem tanta erat, ut acerba etiam poma siluestrium arborum dulcia eis redderet, & iucunda. Alij propter pestilentiae suspicionem oppidis exclusi ad desertam tecta diuertere sunt coacti. Alij alijs aerumnis periculisque perfuncti. Omnes tamen (fuerunt autem numero xxiiij.) Dei benignitate domum incolumes reuerterunt. Neque ipsis tantum utilis, sed alijs quoque sa-

lutaris eorum peregrinatio fuit. Nam & in
 via, & in pagis, & ad cœnobiorũ fores, vbicum
 que occasio se offerebat, adultos & que ac pueros
 catechismum docuerunt; & salutaria eis præ-
 cepta tradiderunt. Illud autem gratum fuit,
 nec inutile spectaculum. Accidit aliquando vt
 è tribus nostris peregrinis eodem fere tempore
 vnus ad populum sermonem haberet, alter sti-
 pem colligeret, tertius collectam pauperibus
 dispertiret; mirantibus qui aderant nouum mē-
 dicandi genus, quod mendicis emendicata diui-
 deret. Ex his quidam cum in militē tertio quo-
 que verbo iurantem ac peierantem incidissent,
 eum comiter docuerunt, quam graue flagitium
 esset peierare; quàm temere iurare periculosũ
 Quibus ille sermonibus adductus, ad proximũ
 Societatis collegium cum eis diuertit, & sacra
 confessione facta, cum proposito discessit vite
 melioris. commearunt præterea Tyrones infini-
 timos pagos, itemque ad montem sanctum Vi-
 cum, & sanctitate loci, & peregrinorum fre-
 quentia celeberrimum; ibique tum idiotis in-
 stituendis, tum confessionibus audiendis ope-
 ram egregiam nauarunt, ac sæpe numero in
 Monte sancto vsu venit, vt qui nihil omnino
 de confessione cogitassent, conspectis nostris Sa-
 cerdotibus, consilium caperent, confitendi, tan-
 ta vel Societatis opinio vel loci illius sancti-
 tas valuit. Hi foris; alij adiuti sunt domi.
 Tres auulsi ab hæresi, complures dubij in reli-
 gione

gione confirmati; coniuges ad diuortium spectantes. inter se reconciliati; egri praesertim pauperes non solum pijs colloquijs, sed etiam curata ab alijs pecunia subleuati. Dux Bavariae pro sua erga nostrum ordinem voluntate singulari, non desistit de nobis bene mereri, hoc anno templum nostrum quatuor capitibus Sociarum B. Ursulae donauit: eaq; capita velis ex auro argentoque, egregio opere contextis inuoluta misit. Et eius coniux arq; ac Sacerdotis ornatum sericum auro argentoque distinctum, viri sui donis adiecit.

Sedes Constantiensis.

Sacerdotes duo, qui proximo superiore anno Cardinalis Austriaci accersitu Constantiae domicilium Societatis collocarunt, haud inutiliter hoc anno in Ciuitate haeresibus infecta operam posuerunt. Sacris concionibus habendis, excipiendisq; confessionibus plurimum profectum est. Ineunte Quadragesima Sermones de recte instituenda confessione ad populū habiti incredibilem, & ciuium, & aduenarum multitudinem ad confitendū compulerunt. Quibus cum duo Sacerdotes satisfacere nō possent, aduocatus est auxilio tertius Lucerna. Satis cōstat hoc anno amplius tria millia quingentas confessiones auditas. Ad Catholicam religionem reuocati sunt amplius centum.

Ludi

Ludi magistri non modo ipsi apud nos Sacra-
 menta obeunt, sed etiam suos discipulos iden-
 tidem adducunt. Libri pestilentes innumera-
 biles combusti. id adeo vel hinc intelligi po-
 test, quod vnus tantum huiusmodi librorum
 ad nos detulit, quantum quadringentis flore-
 nis comparari non potuisset. Complures qui
 scelerum conscientia tanquam furis exagita-
 ti nunquam consistere animis poterant, in sa-
 cra confessione mali remedium, & quietem
 inuenerunt. Quidam cum infestata noctur-
 nis spectris domum per veneficos frustra ex-
 piare conatus esset, ad nos confugit. qui nostro-
 rum suasu familia peccatis expiata, domum
 pariter nocturnis terroribus expiauit. Huius
 exemplum duo patres familias in simili casu
 imitati, eodem remedio idem malum depulere.
 Sacerdos male sanus Constantiam venerat, vt
 turbatae mentis sanitatem quaereret, is totius
 vitae confessione absoluta, mentis recipit sani-
 tatem. Per multi ciues adeo a nostris versi
 erant, vt equiore animo diabolum ab se,
 quam Iesuitam conspici posse dicitarent, hi
 tamen concionibus nostrorum auditis, & vi-
 ta ratione perspecta, odium in benevolentiam
 conuerterunt. Incredibile dictu est quam ami-
 ce, quamque honorifice nostri iam a ciuibus,
 & appellentur & habeantur. Quin & ipse
 Magistratus, quos initio hac ciuitate probi-
 bere conatus erat, nunc omni officiorum gene-
 re

re complectitur. Itaque Protector civitatis misit qui suum nobis patrocinium adversus improbos ciues, potestatemque deferret, & si intelligere se aiebat ita iam nobis civitatem studere, ut non tam nos desiderare alterius tutelam, quam ipsi alijs deferre possimus. Idem deinde à Propratore factum, idem à consule. Quæ fama cum emanasset, Magistratus omnes summopere Societati nostræ cupere ac studere; duæ finitimæ Civitates Societatis Collegia summa contentione expetuerunt, Bibliotheca item Canonici cuiusdam doctoris demortui nostris attributa, multisq; subinde Sanctorum Patrum voluminibus locupletata est, sacra etiam supellex calice vno magni pretij, decem sericis sacerdotum amiculis sane elegantibus aucta. Sacellum verò ipsū Antistitis Vicarius exornavit, atq; ipso die Circūcisioni Domini sacrononus ipse sacerdos primū inibi sacrum fecit, ita laboratum domi; nec cessatum foris.

Morspurgi quæ Sedes est Cardinalis, sacerdos vnus è nostris in aula coram ipso Cardinale identidem sacras habuit conciones, quæ quidem non magis iucunda auditoribus, quàm salutare extiterunt. Idem concionator quingentas fermè confessiones excepit. Inde ex ea Vrbe Arbonam à Cardinale deductus de religione verba fecit ad populum, miserisque illis in cæca errorum caligine versantibus, magnum veritatis lumen attulit. Sed officio

eis impotentium Hereticorum dominatus, &
 maxima illecebra peccandi licentia. Vnus
 tamen grandis natu, nec exigua autoritate
 vir se se ad Catholicos transtulit. Alter opi-
 bus ac nobilitate præstans ex Satana præsti-
 gijs est ereptus. Damnatis etiam capite duo-
 bus subuentum est, quorum alter adductus, vt
 Catholico ritu confessus mortem subiret, alter
 vt etiam memorabile daret pœnitentiæ docu-
 mentum. Is vbi pronuntiata Iudicis senten-
 tia vltimo supplicio se damnatum esse cogno-
 uit, e vestigio corpus humi abiecit; detractisq;
 sibi tibialibus, & calceis ad patibulum nudis
 pedibus iit, negans fas esse seruum nequam &
 fontem ad supplicium ire calceatum: in morte
 autem perferenda eiusmodi exemplum dedit
 patientiæ, vt circumfusa multitudo recta eum
 in cœlum peruolasse dictitaret. Nec nihil ad-
 uersus Hereticos profectum est. Fortè euenit,
 vt aliquando noster ex eodem suggestu sermo-
 nem haberet ad populum, vnde hereticus Mi-
 nister Leo nomine ex numero Prædicantium
 dicere consuerat. Qui vbi nostrum eius sug-
 gestum occupasse, & audiri secunda concione
 cognouit, exarsit scilicet. è vestigio igitur in
 templum cum irrupisset, prouolare in contio-
 nem, fureve, debacchari. Quo tempore siue
 casu, siue Dei immortalis consilio accidit, vt
 noster ille quid rei gereretur ignarus, illum
 Petri Apostoli vocem vsurparet. Aduer-
 sarius

sarius vester diabolus, tamquam leo rugiens circuit, querens quem deuoret. Quæ vox vt mira opportunitate iterabatur à Patre grata admurmuratione maximoque concionis risu excepta, ita Leonem illum fregit, vt hiscere non auderet. nostro deindè risus causam ex quibusdam quærenti responsum est, nulla oratione melius, quam illis Apostoli verbis Leonis prædicantis mores exprimi potuisse.

Sedes Oetingensis.

TRES Sacerdotes e nostris Oetinge haud frustra laborarunt, ex his vnus in templo maximo concionatus est: duo diuersis in locis catechismum pueris, ac plebeculæ tradiderunt; Fructus autem in frequenti sacramentorum vsu, qui ante nostrorum aduentum penè nullus erat, constitit. confirmationis quidè sacramentum, quod à plerisq; negligebatur, amplius mille quingenti nostris authoribus vsurparunt, in quibus vir consularis fuit, eiusq; parens fœmina sexagenaria. Confitentium numerus ex eo intelligi potest, quod dominicis, festisque diebus, sacrorum mysteriorum participes ad oëtingentorum numerum fiunt. Quod quidem his locis monstri simile est, ac plane inauditum. Curatum etiam est, vt iumentorum mercatus circa templum diuinis officijs obstrepentium alio loco institueretur

tur

tur. Memorabilis vero fuit quorundam pietas rusticorum, qui Oetingam accolunt, hi sepe frustulo panis contenti, aut etiam ieiuni ad vesperum in nostra aede perseuerabant, vt catechismo interessent, ac simul affirmabant, se pre diuini sermonis desiderio non sentire famem; plerique etiam eorum longissimo spatio paruos liberos suos adducebant catechismi rudimentis imbuendos. Tantumq; rustici homines profecerunt, vt ex ijs, qui didicere sepe, & hereticos coarguant, & imperitos erudiant, repentini e rusticis magistri. conuearunt sepe numero nostri ad vicinos pagos, rudesq; homines Christianis preceptis informarunt. Ibi cum rusticus quidam ad nostrum sacerdotem uenisset remedium aliquod querens filiolo suo, quem diuturnus morbus grauius afflictabat, venit ad eius casa sacerdos: diuini Agni effigie puero suspendit e collo, nec ta multo post sacre care beneficio sanat. Contra alius cu acceptum a nostro sacerdote Agni Dei, femine cuiusda suasu, taquam veneficiu Iesuitaru, abiicisset, subito in morbu incidit. Itaq; malo doctus sacra cera conquiri, repertam, ad collum alligat. recuperat valetudinem, ex eo celeste agnum hoc impensius apud se habuit, quod eius vim in vtranque partem in se ipso expertus erat. Cuius primarius periculose admodum egrotans, nihil omnino de salute animi cogitabat. Adit hominem Sacerdos noster,

admo-

admonitum de periculo hortatur ad confitendum. Cum ille rem procrastinaret, cras igitur inquit, reuertar. At ager siue cras redeas, inquit, siue perendie, nunquam confiteri certū est. atqui, inquit. Pater, cras me vocari, iubebis: vates fuit. Vix nox intercesserat, cū ager nescio qua specie per quietē obiecta, exterritus, Patrem illum propere accersi iubet; confessione obita post vnum atq; alterum diem excessit è vita. Neottingæ (oppidum id est finitimū) quidam morti addictus ita à nostro sacerdote institutus est, vt cum duceretur ad supplicium, multis audientibus, Deo gratias ageret, quòd expiatis confessione sceleribus, & intra Catholicos moreretur; totoq; illo itinere, oculis in cælum semper intentis nunquam à celestium rerum cōtemplatione animum relaxaret, quoad carnificis forviter excepit iētum, qui aditum illi aperiret in cælum. Oetingam vna cū religionis cultu frugalitas ac temperantia reddijt; Ipsi caupones vulgo quærentur post aduentum nostrorum, cauponas frigere. Itaque boni, Dei beneficio nostros sibi missos dicere; cōtra improbi Nostrorum famæ ac salutis tum dictis, tum factis officere conati. Concionatore in ipsum cum puero prima luce ad ædem sacram euntem Sicarij quidam ex insidijs adorti sunt. At ille ex medijs gladijs Deo protegente effugit incolumis. Quin & maleuolorum audacia Magistratus auctoritate compressa

sa est, & nostra fama summis bonorum studijs acriter defensa. Rusticus cum in circulo nostrum nomen ab improbis hominibus certatim carpi, maledictisq; peti sensisset; pileum sibi detractum in mediam turbam coniecit exclamans, si quis est vestrum, qui vnum aliquid ex his quæ iactatis in Iesuitas probare possit meum pileum tollito, ea res illis quasi refutatis silentium imposuit. Est Oetingæ B. Mariæ ædes antiqua religione, & miraculorum fama, & peregrinorum concursibus semper celebris. Huc mulier quinquagenaria longo itinere pedes venit, quæ nostro sacerdoti rite confessæ duplex votum B. Virgini exoluit, quod eius ope, & pestilentiam qua contacta erat depulisset, & loquendi facultatem, qua annos quinque caruerat, recuperasset. Alius pane solum, & aqua victans eodem contulit, qui vouerat se in æde B. Mariæ Oetingentis sacram confessionem obiturum, si filius in fluminis gurgitem delapsus, & mortuo similis extractus vitæ usuræ donaretur, & voti compos venerat vt promissum solueret. Hæretici porrò tres ad Catholicam fidem traducti sunt, in quibus adolescens quidam egregius è Dania Cancellarij regij filius; is cum multas regiones peragrando varijs se erroribus implicuisset, ad extremum longissimè aberrans à vera religione, huc non sine Dei immortalis consilio diuertit. Ibi à Patre nostro edoctus errores depo-

depo-

deposuit, lætus oblata diuinitus luce disces-
sit. Complures amplo genere, ac dignitate
nobiles ignoti, mendicorumque habitu, ple-
rique nudis pedibus, huc voti soluendi causa
venerunt. Ex hoc numero vnus lautam men-
sam tredecim pauperibus suo sumptu parari,
eisq; stipem liberaliter impertiri iussit. His
rebus adductus Gulielmus Dux Bauariæ cum
nostros inibi egregie laborantes anguste, &
minus commodè habitare cognouisset, coëm-
ptis ædibus, hortisq; vicinis, nouam nobis do-
mum, eamq; per commodam ædificare insti-
tuit. initio Septembris primus lapis à Nuntia
Apostolico in fundamenta iactus, ædificandi
initium fuit; idemq; erit optimi Principis tot
locis de nostro ordine optime meriti non vulga-
re monumentum.

PROVINCIA AVSTRIA.

MABVIT hoc anno Prouincia
Austria socios fermè trecentos
viginti. In Collegio Viennensi
sex & quinquaginta. In Olo-
mucensi vnde quadraginta, vi-
ginti sex in Pragensi, In Gracensi sexaginta. In
Crumlouensi viginti duo, quatuor, & viginti

N in